ИРГР - гр. Садово
Вх.№ ДВ-285
08.09.2015г.

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Руска Минчева Русева - ИРГР-Садово

Член на Научно жури, назначено със Заповед № НП-07-25/17.07.2015 г. от Председателя на ССА

ОТНОСНО: *Провеждане на процедура по конкурс за заемане на академичната длъжност „Професор" в професионално направление 6.1."Растениевъдство" по научна специалност „Зеленчукопроизводство", ш. 040116, ДВ бр.36/19.05.2015 г., обявен от ИРГР - Садово*

Материалите по конкурса за академичната длъжност "Професор", предоставени на членовете на Научното жури, отговарят на изискванията по Чл. 86, Чл. 92 и Чл. 93 от Правилника на ССА за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника за прилагането му, което позволява изготвянето на настоящото „Становище".

Представяне на кандидата

Кандидатът за участие в конкурса, доц. д-р Тенчо Любенов Чолаков, е роден на 11.10.1954 г. в гр. Първомай. През 1983 г. завършва висшето си образование в Одески Държавен Екологичен Университет в Украйна, със специалност – инж. агрометеоролог. От 1985 г. е научен сътрудник по екология на зеленчуковите култури в ИЗК"Марица" - Пловдив. Придобива ОНС „доктор" със защитена дисертация на тема: „Агрометеорологични условия и теоретико-приложни аспекти в доматопроизводството" през 1996г./Диплома № 24553/12.02.1997г./. Заема длъжността „ст. н. с. II ст." по научна специалност „Зеленчукопроизводство" в ИЗК през 2002 г., съответстваща на академичната длъжност „доцент". Д-р Чолаков е на ОТД в ИЗК до ноември 2013 г., като научноизследователската, публикационната му дейност и работата по национални и международни проекти обхваща проблематика, свързана със зеленчукови култури и зеленчукопроизводство. От декември 2013 г. е Директор на ИРГР – Садово и куратор по зеленчукови култури в Отдел „РГР". Ръководител на двама докторанти, член в два Научни съвета, има преподавателска дейност, участия в обучителни курсове, семинари и редакционни колегии.

Научна продукция във връзка с процедурата за академичната длъжност „професор"

За участие в конкурса са представени научни публикации и специализирани книги, само във връзка с академичната длъжност „професор"/приложена е справка и за научните трудове във връзка с дисертацията -3 бр. и във връзка с академичната длъжност „доцент" – 30 бр./. Според мястото и степента на значимост на изданията, научната продукция на д-р Чолаков се разпределя в следната схема:

Издания	Брой
Публикации в международни издания у нас и в чужбина	**31**
списания в чужбина	6
сборници в чужбина	7
сборници у нас	18
В български издания	**15**
списания	6
сборници	9
Специализирани книги	**3**
Научно-популярни статии	**9**

От анализа на публикуваните материали се констатира, че от 46 научни публикации, 31 са публикувани в международни издания и 15 - в български. От общата продукция, доц. Чолаков е водещ автор в 23 научни статии и останалите са в колектив. Всяка от колективните статии се придружава от декларация, определяща дяловото участие на авторите. Само 5% от материалите са под печат. От публикуваните материали в списания може да се отбележат по-важните: в чужди - Acta Horticulturae, Biosciences Biotechnology Research Asia, Revista Cientifica UDO Agricola, Метеорологія, Кліматологія та Гідрологія, Гидрометеорологія і охорона навколішнього середовища; в български - Journal of Mountain Agriculture on the Balkans, Растениевъдни науки, Аграрни науки, Ново знание. Публикуваните материали в сборници от международни конференции са предимно в издания на институти и университети в Русия, Украйна, Казахстан, Иркутск. Друга част са публикувани в научни издания от национални и международни форуми в България.

В тематичен аспект публикационната дейност на автора обхваща проучвания в две основни насоки: 1. Оптимизиране на технологични елементи и разработване на технологии за конвенционално и биологично производство при зеленчуковите култури: домати, пипер, лук, зелен фасул, зеле, салатно цвекло и картофи; 2. Научноизследователска дейност, свързана с производството на семена при зеленчуковите култури, отглеждани по биологичния метод и разработването на елементи за биологично сеитбообращение със зеленчукови култури и картофи. В тези направления се очертават изследвания в следните акценти при различните зеленчукови култури: климатични и агрометеорологични проучвания;

тежки метали; болести и растителнозащитни препарати; биоторове и органично производство; мулчиране, соларизация на почвата, влияние на полипропиленови покрития, капково напояване и др. Без „Земеделски календар", двете специализирани книги са технологии за производство на зеленчукови култури и семена, което напълно съответства на дейността на ИЗК"Марица", където е изведена научноизследователската работа и са публикувани резултатите на доц. Чолаков, като същевременно са в съответствие с обявения конкурс. Научно-популярните статии са пряк следствен резултат от научноизследователската работа.

Цитирания

Кандидатът за участие в конкурса е представил многобройни цитирания, които изразени в табличен вид дават по-ясна представа за отношението на аграрната научната общност към научната продукция на автора:

Разпределение на цитиранията	Цитирания в :	Цит. авт. публикации
В сп. с импакт фактор и науч. издания в чужбина	23	37
В наши науч. списания и сб. от научни форуми	33	49
Цитирания в дисертации	8	21
Общо	**64**	**107**

Научните публикации на доц. Чолаков за целия творчески период /79 бр./ имат 107 цитирания в 64 научни издания и дисертации, което изразено в съотношението е 1:1,35. В действителност, една публикация на автора е цитирана няколко пъти, а в други случаи, в един научен труд са цитирани няколко

статии на автора. Това показва от една страна конкретен интерес към точно определени резултати, от друга – отделни автори проявяват по-комплексно отношение към изследователската работа на автора. Научната продукция, представена за рецензиране за академичната длъжност „професор" /46 публикации/ е цитирана почти двойно, като цитиранията са актуални, над 80% са в периода 2010-2015 г. За всички цитиранията е приложен доказателствен материал.

Научноизследователска дейност

За периода 2002-2015 г., кандидатът за заемане на академичната длъжност „професор", доц. д-р Тенчо Чолаков, участва в разработването и изпълнението на редица проекти като:

а/ ръководител на проекти – 5 бр.; б/ръководител на задачи към проекти – 2 бр.; в/участник в проекти – 14 бр.; г/приложни проекти и договори – 5 бр. Значителен дял имат плановите проектите към НЦАН, съответно към ССА. Доц. Чолаков ръководи и участва в три проекта към МОН, в два международни проекта, съответно към FAO и по Европейската програма Erasmus+. Основната част от проектите касаят зеленчукови култури – производство, биологично производство, нови технологични решения по соларзация, полипропиленови покрития, защита от болести, селекционно-генетични проучвания, мониторинг на почвата, контрол по безопастност на храните, екологосъобразност при производство на зеленчукови култури и др. По-малка част, но също със значим характер, са проектите, обхащащи проблеми по растителни генетични ресурси – опазване, съхранение и използване.

Учебно-образователна и експертна дейност

Кандидатът в конкурса има опит в преподавателска дейност – разработени лекционни курсове за бакалаври и магистри и хонорован лектор по "Зеленчукопроизводство" към ТУ-Варна за учебните 2013/2014 г; ментор на студенти по проект "Студентски практики"; ръководител на дипломант и на студенти за преддипломен стаж; ръководител на докторанти – един редовен /Казахстан/ и един на самостоятелна подготовка/ИРГР-Садово/ - защитил. През 2007 г. е лектор в курсове за обучение на фермери по програма „Сапард". Доц. д-р Тенчо Чолаков е избиран в състави на Научно жури за академични длъжности и за придобиване на ОНС „доктор" в 12 процедури. Изготвил е 4 становища за акад. длъжност „професор" и 3 – за „доцент. За ОНС „доктор" има участие в процедурите чрез 1 рецензия и 4 становища. Бил е рецензент на проект към МОН-ФНИ, на проект към НИЦ-АУ, рецензент на иновационен продукт към ПКИТ към ССА. Има изготвени експертни становища към МЗХ. През 2002 г. е член е на експертна група към Областна Дирекция „Земеделие и гори"- Пловдив.

Научно-приложна дейност

Доц. Чолаков има отпечатани 9 научно-популярни статии, произтичащи от резултатите на научната му дейност. Тематично те отразяват съвремнни технологични решения в зеленчукопроизводството и са публикувани в популярни списания, с насока за консултиране на земеделски кооперации и производители, за лични стопанства, препоръки, съвети, насоки и др. С най-важен научно-приложен резултат могат да се отчетат създадените технологии, ръководство, инструкция и др. за отглеждане на картофи, семена от праз, аспержи, домати и пипер, със специфични нови технологични решения, всички утвърдени от ЕС към ССА със сертификати. Изнесените доклади в Сърбия, Русия, Австрия и Румъния потвърждават популярността на резултатите му и в международните среди.

Членство в научни групи и организации

Чрез научните си разработки и доказан професионализъм доц. д-р Тенчо Чолоков е заслужил предлагането и одобрението за членство в международни и национални научни организации: Член на Bioversity International, Rome, Italy от 2014 г.; Национален координатор по Европейската Програма за РГР (ECPGR) за България, Рим - Италия от 2014 г.; Член на European Plant Science Organisation (EPSO) от 2015 г.; Национален координатор по Растителни Генетични ресурси (РГР) от 2013 г.; Член на НС на ИЗК "Марица"- Пловдив от 2003 г.; Член на обединен НС на ИТТИ -Марково, ИРГР- Садово и ИРЕМК- Казанлък от 2014 г.; Член на БНСТС – Пловдив от 2006 до 2013 г.; Член на редколегия на сп. Растениевъдни науки от 2015 г.; Член на СУБ и НТС – Пловдив от 1988 г. От допълнителните активи на д-р Чолаков може да се отбележат завършени курсове и семинари със сертификати; „Златна значка" и „Златна монета "Писменост" са награди за принос към науката, съответно от ФНТБ и КБКНЕ.

Справка за приносите

В представената справка за приносите от научноизследователската работа и произтичащата от нея научната продукция, авторът удачно ги обобщава в 2 аспекта: 1) Технологии и технологични решения с подчертан агроекологичен характер за устойчиво производство при конвенционално зеленчукопроизводство; 2) Технологии и технологични решения за биологично отглеждане на зеленчукови култури и картофи. В двете направления приносите се делят на оригинални научни приноси - 17, приноси с научно-приложен характер – 22 и приложни приноси – 6. Многобройните приноси са реални, но детайлизираното им представянене не отразява систематизирано цялостния научен принос от изследователската работа. Групирането на приносите в тематичен план, какъвто е първоначалния замисъл, очертава по-ясно резултатите и постиженията от изследователската работа, които могат да се отразят в следните насоки: Изследванията върху равитието на различни зелечукови видове, съответно сортове от тях, под влияние на различни фактори, свързано и с влиянието на агрометеорологичните фактори, имат значим научен характер за конвенционално производство, в зависимост от спецификата на района; Проувания върху ролята на агрометеорологичните условия в съчетание с други фактори за биологично производство на зеленчукови култури, важни резултати, очертаващи новите насоки на биологичното земеделие; Изучаване на важни елементи от технологиите за отглеждане на домати, пипер, картофи, грах, фасул, праз и др. за стандартно производство – РР покрития, мулчиране, соларизация, системи за поливане, елементи, които водят до усъвършенстване на цялостния технологичен процес при всеки вид; Детайлни проучвания върху възможностите за разширяване на биологичното производство на зеленчуци – редуциране на минералното торене, биоторове, биопродукти, форми на сеитбообращения, схеми на засаждане и др., които се явяват нови технологични решения за биоземеделие в зеленчукопроизводството; Проведени са изследвания върху тежките метали, акарицидна активност на фитопестицди, антерна култура при пипер – нови научни подходи с възможности за практическо приложение. Научните приноси на кандидата могат да се категоризират като получени нови факти и такива с потвърдителен характер, които имат научна стойност за ползване от други учени у нас и в чужбина, като реалните резултати имат и приложима стойност в практическото зеленчукопроизводство.

Фактологични пропуски

Има допуснати грешки при отразяване на IF и SJR в списъка на публикациите и в списъка с цитиранията - Bulgarian Journal of Agricultural Science има импакт фактор от 2010 г., Acta Horticulturae е само със SJR фактор, Revista Cientifica UDO Agricola има импакт ранг за 2009 г. - 0,134. Сръбското списание Genetika неправилно е записано J. Genetika.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Научноизследователската, научно-приложната дейност, публикуваните материали и свързаните с тях цитирания, както научните изяви, административно-организационна дейност, членство и преподавателска работа отговарят на изискванията за заемане на академичната длъжност „професор". Съвкупната научна продукция на д-р Чолаков надвишава изискванията, съгласно Чл. 93 от Правилника на ССА, въз основа на което може да бъде дадена **ПОЛОЖИТЕЛНА ОЦЕНКА.**

В настоящото „СТАНОВИЩЕ" предлагам членовете на Научното жури и Научния съвет към ИРГР-Садово, ИТТИ-Марково и ИРЕМК-Казанлък да гласуват за избирането на доц. д-р Тенчо Любенов Чолаков за заемане на академичната длъжност „Професор" в професионално направление 6.1."Растениевъдство" по научна специалност „Зеленчукопроизводство", ш. 040116.

07.09.2015 г. **Изготвила становището:**

ИРГР - Садово /Доц. д-р Руска Русева/